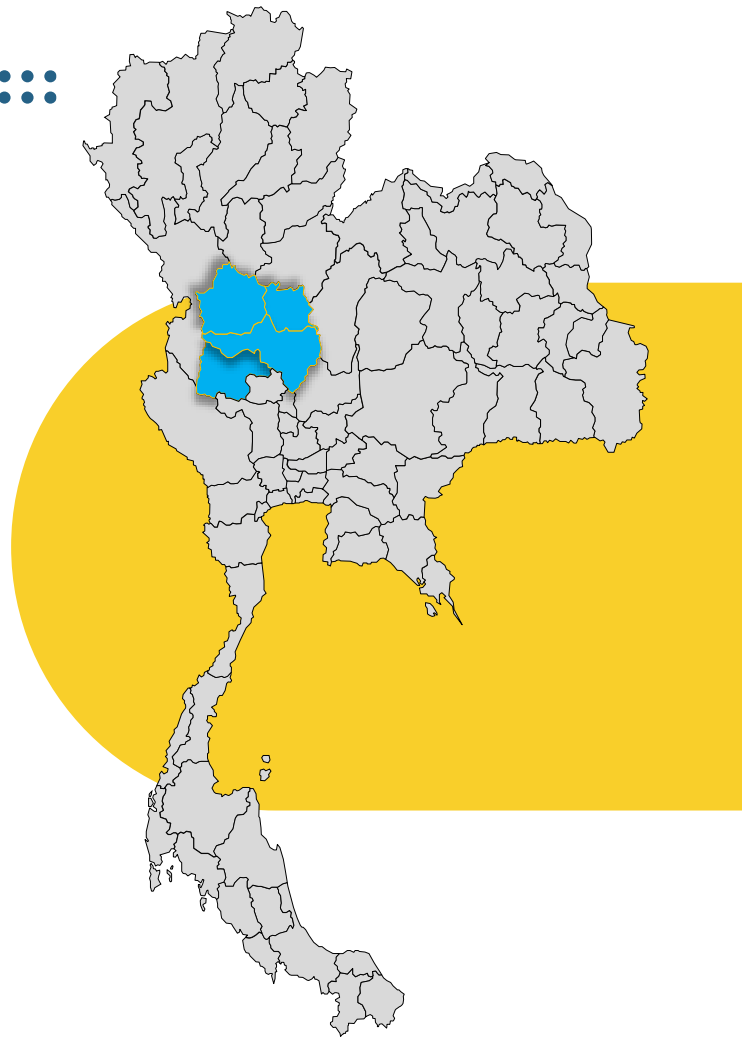

WWW.NESDC.GO.TH

การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ “เชื่อมเครือข่าย ร่วมขับเคลื่อน การพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตร ระดับกลุ่มจังหวัด” ปี 2567 (ภาคเหนือตอนล่าง 2)

นางสาววรรณ พลิกามิน

รองเลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
เลขาธิการมูลนิธิพัฒนาไท

วันพฤหัสบดีที่ 12 ธันวาคม 2567

ณ ห้องแชนเฟิร์ส 2 โรงแรมโบนิโต ซีโนส์ จังหวัดนครสวรรค์

หัวข้อการนำเสนอ ::::

1. เป้าหมายและสถานการณ์การพัฒนาที่สำคัญระดับกลุ่มจังหวัด
2. สถานการณ์การพัฒนาที่สำคัญรายจังหวัด
 - สถานการณ์การพัฒนาที่สำคัญ
 - ปัญหาและช่องว่างที่สำคัญ
3. ประเด็นท้าทายในการดำเนินงานที่สำคัญระดับกลุ่มจังหวัด
4. บทบาทของวุฒิสภาในการขับเคลื่อนการพัฒนา

01

**เป้าหมายและสถานการณ์
การพัฒนาที่สำคัญ
ระดับกลุ่มจังหวัด**

เป้าหมายการพัฒนาภาคเหนือ

เป้าหมายการพัฒนาภาคเหนือ
พ.ศ. 2566 - 2570

เป็น “ฐานเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของประเทศ”
ตามแนวคิด เศรษฐกิจสร้างสรรค์ สามสัมพันธ์
ระหว่างพื้นที่ สุขภาวะดี วิถีชีวิตยั่งยืน
N Direction : Creative-Connect-Clean-Care

สร้างโอกาสจาก
การเชื่อมโยงเศรษฐกิจ
ภายในและต่างประเทศ
ทั้งระดับเศรษฐกิจพิเศษของภาค
เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน
อนุภูมิภาคต่าง ๆ เมืองสร้างสรรค์
และกลุ่มผู้คนสร้างสรรค์

ดูแลผู้สูงอายุ คนยากจน และผู้ด้อยโอกาส / พัฒนาการระดับฝีมือ
แรงงานสูงงานสร้างสรรค์ และงานดิจิทัล

ระเบียบเศรษฐกิจพิเศษภาคเหนือ
- ล้านนาสร้างสรรค์

: เชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน ลำปาง
เสริมศักยภาพสู่การเป็น
ฐานเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของประเทศ สร้างระบบนิเวศ เมือง และ
พื้นที่สร้างสรรค์ ยกระดับสินค้าและ
บริการสร้างสรรค์

NEW Normal

พัฒนาบนฐานการเติบโต
อย่างยั่งยืน ตามแนวคิดใหม่
เพื่อสุขอนามัยที่ดี การฟื้นฟู
ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม อากาศ
ความสะอาดของเมือง
การใช้พลังงานสะอาด

แนวทางการพัฒนาภาคเหนือ

- ส่งเสริมการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคเหนือ (NEC-Creative LANNA) ในจังหวัด เชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน ลำปาง ให้เป็นพื้นที่เศรษฐกิจหลักของภาคและฐานเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของประเทศ
- ยกระดับการท่องเที่ยวและบริการที่มีคุณภาพของภาคให้มีคุณภาพ สนับสนุนเศรษฐกิจสร้างสรรค์ และกระจายประโยชน์สู่ชุมชน
- พัฒนาการผลิตตามระบบเกษตรกรรมยั่งยืน เชื่อมโยงสู่ อุตสาหกรรมแปรรูปมูลค่าสูง
- เสริมศักยภาพของเมือง พื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน และระบบโครงสร้างพื้นฐานโลจิสติกส์สำคัญของภาคเพื่อสร้าง โอกาสทางเศรษฐกิจ และเอื้อต่อการอยู่อาศัย
- พัฒนาและยกระดับคุณภาพชีวิต เพื่อแก้ไขปัญหาคความยากจน พัฒนาผู้สูงอายุสู่การเป็นผู้สูงอายุที่มีศักยภาพ (Active Aging) และพัฒนาทักษะฝีมือแรงงาน
- บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดความยั่งยืน

เป้าหมายการพัฒนาภาคเหนือตอนล่าง 2

“ยกระดับสินค้าเกษตรปลอดภัยที่มีนวัตกรรม แหล่งอุตสาหกรรมฐานชีวภาพ
เสริมสร้างศักยภาพการท่องเที่ยวและบริการเป็นศูนย์กลางการค้าการลงทุนเชื่อมโยงเศรษฐกิจภูมิภาคสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน”

ประเด็นการพัฒนา

1 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำ การผลิตและการสร้าง
มูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร อุตสาหกรรมฐานชีวภาพ ส่งเสริม
การตลาดด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีตลอดห่วงโซ่อุปทาน

2 พัฒนาการท่องเที่ยว
ที่ได้มาตรฐาน ปลอดภัย
และยั่งยืนยกระดับสู่สากล

3 ส่งเสริมการค้า การลงทุนโครงข่ายคมนาคม
และสิ่งอำนวยความสะดวก รองรับการพัฒนา
และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของภูมิภาค

เครื่องมือในการนำเสนอสถานการณ์การพัฒนา

: สถานการณ์ด้านประชากรและดัชนีความก้าวหน้าของคน (Human Achievement Index : HAI)

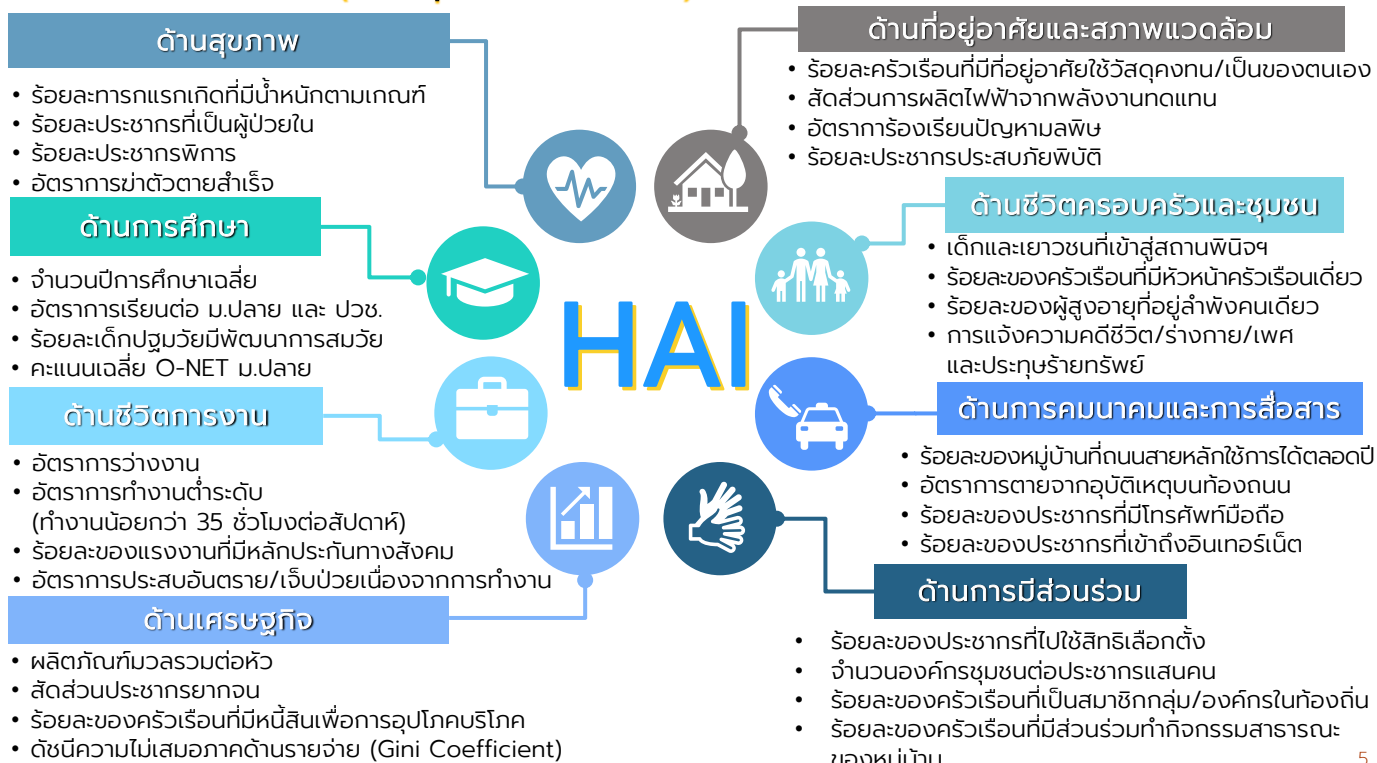
HAI เป็นเครื่องมือประเมินสถานการณ์และแนวโน้มความก้าวหน้าของคนทั้งในระดับประเทศ ภาค และจังหวัด ซึ่งสะท้อนจุดเด่นและจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ต้องปรับปรุงอย่างรอบด้าน เพื่อนำไปสู่การติดตามประเด็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อความก้าวหน้าของคน และดำเนินการแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม

แนวคิดและองค์ประกอบ

มีความครอบคลุมประเด็น ดังนี้

1. การมีสุขภาพที่ดี
2. มีการศึกษา
3. มีชีวิตการทำงานที่ดี
4. มีรายได้ที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต
5. มีที่อยู่อาศัยที่มั่นคงและอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี
6. มีชีวิตครอบครัวที่อบอุ่นในชุมชนที่มีความปลอดภัย
7. มีการคมนาคมที่สะดวกปลอดภัยและเข้าถึงการสื่อสารอย่างทั่วถึง
8. มีส่วนร่วมทางการเมืองและสังคมอย่างมีศักดิ์ศรี

HAI เป็นดัชนีรวม (composite index) ประกอบด้วย 8 ดัชนีย่อย 32 ตัวชี้วัด

โครงสร้างประชากรและสถานการณ์การพัฒนาที่สำคัญระดับกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2

ภาคเหนือตอนล่าง 2 เปลี่ยนแปลง สู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์

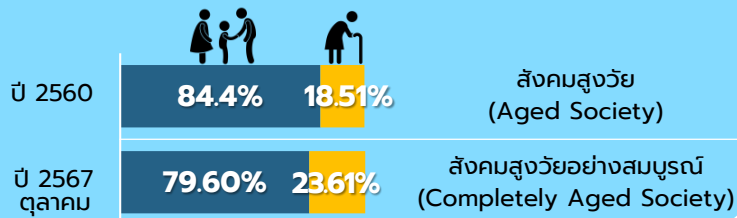
ในปี 2567 มีจำนวนประชากรผู้สูงอายุ
(60 ปีขึ้นไป) 603,386 คน
คิดเป็นร้อยละ 23.61 ของประชากร
ทั้งหมดในภาคเหนือตอนล่าง 2

ที่มา: สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง, ข้อมูล ณ ต.ค. 67

ประชากรรวมทั้งสิ้น
2,555,346 คน

ปี 2567 มีสัดส่วนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น
ประมาณ **27.57%** เมื่อเทียบกับปี 2560

สถานการณ์การพัฒนาที่สำคัญ

- ดัชนีความก้าวหน้าของคน (HAI) ในปี 2566 อยู่ที่ 0.6223 ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ (0.6383)
- มิติที่ความก้าวหน้ามากที่สุด คือ **ด้านเศรษฐกิจ** อยู่ที่ 0.7836 ซึ่ง สูงกว่าเฉลี่ยประเทศที่ 0.6977
- มิติที่เป็นจุดอ่อน คือ **มิติด้านการศึกษา** โดยเฉพาะร้อยละของเด็ก 0-5 ปี ที่มีพัฒนาการสมวัยที่ ลดลงจากปีก่อนหน้า

ด้านเศรษฐกิจและชีวิตการทำงาน

- **รายได้เฉลี่ยต่อหัวของประชาชนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ** โดยในปี 2566 อยู่ที่ 133,810 บาท/คน/ปี ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศที่มีมูลค่า 248,789 บาท/คน/ปี
- **สัดส่วนคนจนลดลง** จากร้อยละ 3.13 ในปี 2565 เป็นร้อยละ 1.81 ในปี 2566 และมีสัดส่วนคนจนต่ำกว่าในระดับประเทศ (ร้อยละ 3.41)

02

สถานการณ์การพัฒนา ที่สำคัญรายจังหวัด

เป้าหมายและสถานการณ์ด้านประชากรจังหวัดนครสวรรค์

เป้าหมายการพัฒนา : “นครสวรรค์เมืองอัจฉริยะ ฐานการผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูงต่อยอดอุตสาหกรรมฐานชีวภาพ ศูนย์กลางการค้าการลงทุน ระบบโลจิสติกส์และบริการทางสุขภาพบนฐานการพัฒนาที่ยั่งยืน”

ประเด็นการพัฒนา : 1) บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 2) ยกระดับภาคการเกษตรสู่เกษตรแปรรูปมูลค่าสูง และเชื่อมโยงสู่อุตสาหกรรมฐานชีวภาพ 3) สร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจด้วยแนวทางการท่องเที่ยวเน้นคุณภาพและความยั่งยืน 4) พัฒนาพลังงานทดแทน และโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกรองรับยานยนต์ไฟฟ้า 5) พัฒนาขีดความสามารถและเชื่อมโยงประตูการค้า การลงทุน โลจิสติกส์ และภาคบริการทั้งในประเทศและต่างประเทศภายใต้เศรษฐกิจยุคใหม่ 6) ยกระดับการแพทย์และสุขภาพมูลค่าสูง และ 7) พัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์และสร้างสังคมพอเพียงควบคู่เศรษฐกิจดิจิทัล

จังหวัดนครสวรรค์เปลี่ยนแปลง สู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์

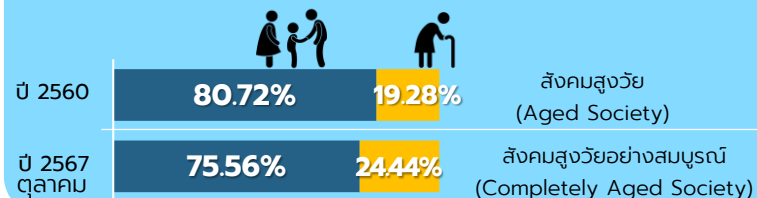
ในปี 2567 มีจำนวนประชากรสูงอายุ
(60 ปีขึ้นไป) 248,186 คน
หรือคิดเป็นร้อยละ 24.44
ของประชากรทั้งหมด

ที่มา: สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง, ข้อมูล ณ ต.ค. 67

ประชากรรวมทั้งสิ้น 1,015,559 คน

ปี 2567 มีสัดส่วนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น ร้อยละ 20.80 เมื่อเทียบกับปี 2560

สถานการณ์ด้านประชากรที่สำคัญ

จำนวนประชากรลดลงอย่างต่อเนื่อง

- อัตราการเกิดลดลงกว่าร้อยละ 31.50 ม.ค. – ต.ค. ปี 2567 เกิด 4,806 ราย เทียบกับห้วงเดียวกันของปี ที่มีการเกิด 7,016 ราย
- อัตราการตายสูงกว่าอัตราการเกิด ม.ค. – ต.ค. ปี 2567 สัดส่วนการเกิดต่อการตายอยู่ที่ประมาณ 1 : 1.84 โดยมีการเกิด 4,806 ราย และการตาย 8,843 ราย

การตั้งครรภ์ในวัยรุ่นมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

- วัยรุ่นตั้งครรภ์เฉลี่ย 400-300 ราย/ปี โดยอัตราการคลอดในมารดาอายุ 10-14 ปี/พช.พันคน เท่ากับ 1.3 (เป้าหมาย: ไม่เกิน 0.9/พช.พันคน)
- การตั้งครรภ์ซ้ำในวัยรุ่นอายุต่ำกว่า 20 ปี มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยปัจจุบันอยู่ที่ร้อยละ 13.7 ซึ่งสูงกว่าค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ไม่เกินร้อยละ 13.0

ผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงเพิ่มขึ้น และมีโรคประจำตัวมากกว่า 1 โรค

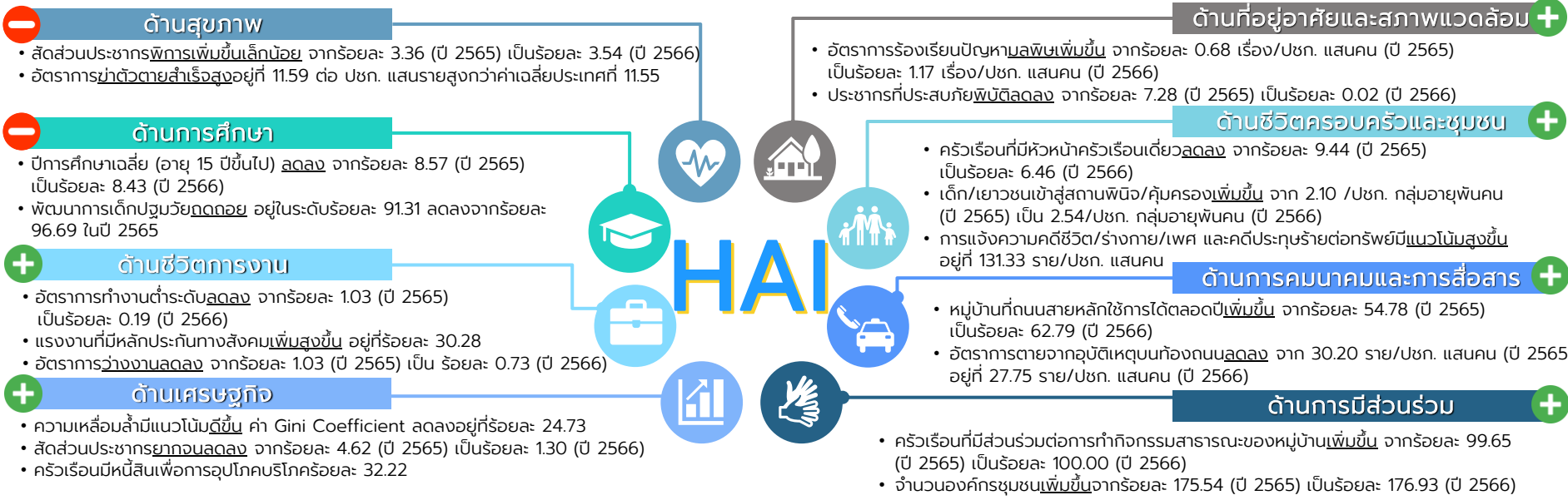
- ผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงได้รับการดูแลตาม Care plan เพิ่มจากร้อยละ 83.8 ในปี 2562 เป็นร้อยละ 96.8 ในปี 2566
- ผู้สูงอายุส่วนใหญ่เป็นโรค NCDs ได้แก่ โรคหัวใจ และหลอดเลือดสูงสุด โรคอ้วน ความดันโลหิตสูง และเบาหวาน ตามลำดับ

(ที่มา: แผนยุทธศาสตร์สุขภาพ จ.นครสวรรค์ พ.ศ. 2566 - 2570)

ดัชนีความก้าวหน้าของคน (HAI) จังหวัดนครสวรรค์

- ค่าดัชนีย่ำลดจากปีก่อน
+ ค่าดัชนีย่ำเพิ่มขึ้นจากปีก่อน

ในปี 2566 จังหวัดนครสวรรค์ มีการพัฒนาคนในภาพรวมดีขึ้น โดยค่าดัชนี HAI = 0.6448 (ลำดับที่ 25) เพิ่มขึ้นจาก 0.6324 ในปี 2565 (ลำดับที่ 49) โดยเป็นผลจากการพัฒนาที่ดีขึ้นของด้านชีวิตครอบครัวและชุมชน และด้านการมีส่วนร่วมเป็นหลัก ขณะที่ด้านการศึกษาและด้านสุขภาพยังคงต้องให้ความสำคัญ

ประเด็นท้าทายในการดำเนินงานที่สำคัญ

การสนับสนุนให้ประชาชนอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาพที่ดี โดยการเข้าสู่สังคมสูงวัย และพฤติกรรมของคนส่งผลให้แนวโน้มการเจ็บป่วยด้วยโรค NCDs เพิ่มมากขึ้น ผนวกกับอุบัติเหตุจากรถที่เพิ่มขึ้น จึงเป็นความท้าทายที่สำคัญต่อการมีสุขภาพที่ดี

การเพิ่มหลักประกันทางสังคมโดยเฉพาะการมีเงินออมหลังเกษียณอายุ แม้ผู้มีประกันสังคมจะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น แต่กลุ่มแรงงานนอกระบบ (แรงงานภาคเกษตรและผู้ประกอบอาชีพอิสระรายย่อย) ยังมีประกันสังคมค่อนข้างต่ำ ซึ่งส่งผลต่อความมั่นคงในชีวิตและรายได้หลังเกษียณ

การขาดแคลนกำลังแรงงานเนื่องจากปัญหาการศึกษา ทักษะแรงงาน และการเข้าสู่สังคมสูงวัย โดยเรียนได้รับการพัฒนาไม่ตรงกับสายงาน และไม่สอดคล้องกับทักษะแรงงานในศตวรรษที่ 21 อาทิ ทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ประกอบกับขาดปัจจัยพื้นฐานในการเรียน

เป้าหมายและสถานการณ์ด้านประชากรจังหวัดอุทัยธานี

เป้าหมายการพัฒนา : “เมืองเกษตรปลอดภัย ท่องเที่ยวเชิงนิเวศสุขใจ สังคมอุทัยผาสุก”

ประเด็นการพัฒนา : 1) ยกระดับมาตรฐานการผลิตเกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์ให้มีมูลค่าเพิ่ม 2) สร้างคุณค่าด้านการท่องเที่ยว ควบคู่วิถีชีวิตอัตลักษณ์และวัฒนธรรมของจังหวัดสู่สากล 3) ยกระดับการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เสริมสร้างความมั่นคงภายในและความสงบเรียบร้อย และ 4) การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ภายใต้สภาวะ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศอย่างสมดุล แบบมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

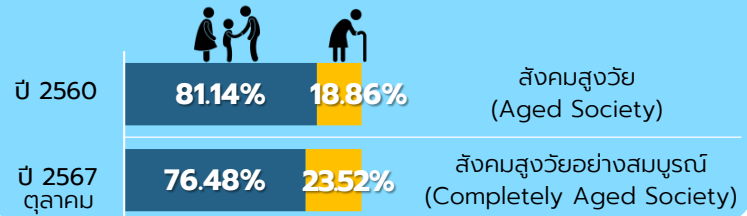
จังหวัดอุทัยธานีเปลี่ยนแปลง สู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์

ในปี 2567 มีจำนวนประชากรสูงอายุ
(60 ปีขึ้นไป) 75,434 คน
คิดเป็นร้อยละ 23.52
ของประชากรทั้งหมด

ประชากรรวมทั้งสิ้น 320,684คน

ปี 2567 มีสัดส่วนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น ร้อยละ 21.22 เมื่อเทียบกับปี 2560

ที่มา: สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง, ข้อมูล ณ ต.ค. 67

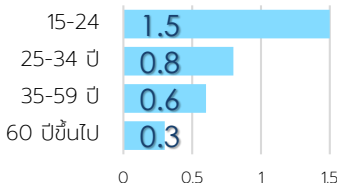
สถานการณ์ด้านประชากรที่สำคัญ

ความหนาแน่นของประชากรต่ำ และมีความหลากหลายทางชาติพันธุ์

- มีความหนาแน่นของ ปชก. 47.88 คน/ตร.กม. หรืออันดับที่ 73 ของประเทศ จึงอาจเป็นข้อจำกัดต่อศักยภาพ การเติบโตทางเศรษฐกิจ และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน
- มีกลุ่มชาติพันธุ์อาศัยอยู่ 3 ชนเผ่าใหญ่ คือ ชาวกระเหรี่ยง ละว้า และขมุ ซึ่งส่วนใหญ่อาศัยอยู่ใน อ.บ้านไร่ อ.ลานสัก และ อ.ห้วยคต

การย้ายถิ่นตั้งแต่อายุน้อย ด้วยเงื่อนไขทางการศึกษา

อัตราการย้ายถิ่น จำแนกตามกลุ่มอายุ พ.ศ.2566

คะแนนคุณภาพการศึกษาจังหวัดอุทัยธานี (7.11) ต่ำกว่าโรงเรียน ในจังหวัดนครสวรรค์ (8.29) ที่มีจำนวน รร.มัธยมมากกว่า

ที่มา: การประเมินคุณภาพการศึกษาระดับจังหวัดของประเทศไทย, 2564

อัตราการตายสูงกว่า อัตราการเกิด

ม.ค. - ต.ค. ปี 2567 สัดส่วน การเกิดต่อการตายอยู่ที่ประมาณ 1 : 1.85 โดยมีการเกิด 1,475 ราย และการตาย 2,734 ราย

ดัชนีความก้าวหน้าของคน (HAI) จังหวัดอุทัยธานี

- ➖ ค่าดัชนีย่ำแย่ลงจากปีก่อน
- ➕ ค่าดัชนีดีขึ้นจากปีก่อน

ในปี 2566 จังหวัดอุทัยธานี มีการพัฒนาคนในภาพรวมลดลง โดยค่า HAI = 0.6143 (ลำดับที่ 64) ลดลงจาก 0.6361 ในปี 2565 (ลำดับที่ 45) โดยเป็นผลจากการลดลงของการพัฒนาด้านชีวิตครอบครัวและชุมชน ด้านสุขภาพ และด้านการศึกษาเป็นหลัก ซึ่งยังคงต้องให้ความสำคัญ ขณะที่ด้านเศรษฐกิจและด้านชีวิตการทำงานมีการพัฒนาที่ดีขึ้น

ประเด็นท้าทายในการดำเนินงานที่สำคัญ

ผู้สูงอายุที่อยู่ลำพังคนเดียวสูงที่สุดในประเทศ ซึ่งส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตของผู้สูงอายุ โดยจำนวนผู้สูงอายุติดเตียงในปี 2566 ลดลงจากปีก่อนหน้าร้อยละ 3.44 และมีผู้สูงอายุติดบ้านเพิ่มมากขึ้นร้อยละ 4.81

ปัญหาขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรและอุปโภคบริโภค เนื่องจากมีแหล่งน้ำชลประทานร้อยละ 11 ของพื้นที่เพาะปลูกทั้งจังหวัดและขาดแคลนน้ำในช่วงฤดูแล้ง ส่งผลกระทบต่อรายได้ที่ส่วนใหญ่มาจากภาคเกษตร ทำให้ประชากรในวัยทำงานมีการอพยพย้ายถิ่นไปทำงานที่อื่น

ปัญหายาเสพติดมีแนวโน้มสูงขึ้น โดยยาเสพติดที่จำหน่ายในพื้นที่ส่วนใหญ่ ขนส่งมาจากภาคเหนือเพื่อส่งต่อไปยังภาคกลาง ซึ่งพื้นที่ที่เฝ้าระวังการแพร่ระบาด ได้แก่ อ.ลานสัก อ.บ้านไร่ อ.เมือง

แหล่งท่องเที่ยวทรุดโทรม ประชาชนขาดองค์ความรู้ ทักษะ ในการพัฒนาสินค้า หรือผลิตภัณฑ์ ที่เป็นเอกลักษณ์ที่เหมาะสมแก่สภาพแวดล้อมทางการท่องเที่ยว

เป้าหมายและสถานการณ์ด้านประชากรจังหวัดกำแพงเพชร

เป้าหมายการพัฒนา : “แหล่งเกษตรปลอดภัย พลังงานทดแทน และท่องเที่ยวมรดกโลกทางวัฒนธรรมและธรรมชาติ ”

ประเด็นการพัฒนา : 1) สร้างมูลค่าเพิ่มในการผลิต การแปรรูป การตลาดสินค้าเกษตรปลอดภัย และพลังงานทดแทนด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยี 2) พัฒนาระบบบริหารจัดการท่องเที่ยวมรดกโลกทางวัฒนธรรมและธรรมชาติเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพและวิถีชุมชนเพื่อยกระดับมาตรฐานสู่สากล 3) พัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชน สร้างสังคมที่เข้มแข็ง บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ความปลอดภัย

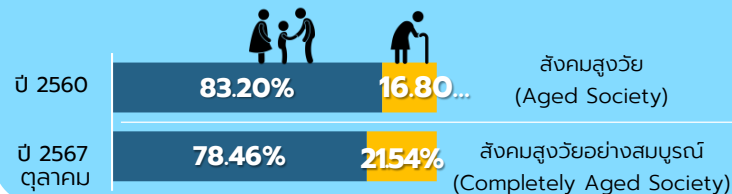
จังหวัดกำแพงเพชรเปลี่ยนแปลง สู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์

ในปี 2567 มีจำนวนประชากรสูงอายุ
(60 ปีขึ้นไป) 151,029 คน
คิดเป็นร้อยละ 21.54
ของประชากรทั้งหมด

ประชากรรวมทั้งสิ้น
701,309 คน

ปี 2567 มีสัดส่วนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น
ร้อยละ 23.31 เมื่อเทียบกับปี 2560

ที่มา: สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง, ข้อมูล ณ ต.ค. 67

สถานการณ์ด้านประชากรที่สำคัญ

จำนวนประชากรลดลงอย่างต่อเนื่อง

- อัตราการเกิดลดลงกว่าร้อยละ 28.73 ม.ค. – ต.ค. ปี 2567 เกิด 2,979 ราย เทียบกับห้วงเดียวกันของปี 2560 ที่มีการเกิด 4,180 ราย
- อัตราการตายสูงกว่าอัตราการเกิด ม.ค. – ต.ค. ปี 2567 สัดส่วนการเกิดต่อการตายอยู่ที่ประมาณ 1 : 1.76 โดยมีการเกิด 2,979 ราย และการตาย 5,241 ราย

ผู้สูงอายุจำนวนมากเป็นกลุ่มเปราะบาง

- สถานการณ์ผู้สูงอายุที่เป็นคนพิการ ปี 2566 จำนวน 19,415 คน หรือร้อยละ 60 ของคนพิการทั้งหมด
- ผู้สูงอายุในภาวะพึ่งพิง กลุ่มติดบ้าน 1,171 คน ติดเตียง 343 คน
- สัดส่วนแรงงานผู้สูงอายุ คิดเป็นร้อยละ 20.99 ของผู้มีงานทำ

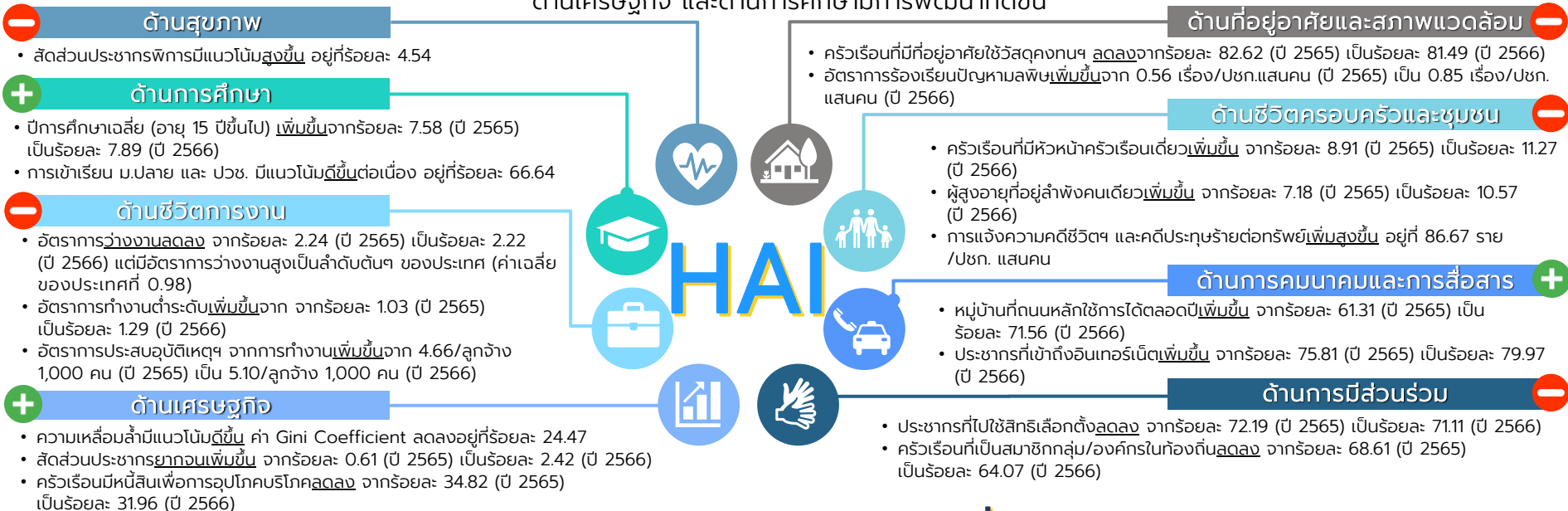
(ที่มา: รายงานสถานการณ์ทางสังคมจังหวัดกำแพงเพชร ประจำปี 2567)

ดัชนีความก้าวหน้าของคน (HAI) จังหวัดกำแพงเพชร

- ➖ ค่าดัชนีย่ำแย่ลงจากปีก่อน
- ➕ ค่าดัชนีดีขึ้นจากปีก่อน

ในปี 2566 จังหวัดกำแพงเพชร มีการพัฒนาคนในภาพรวมลดลงเล็กน้อย โดยมีค่าดัชนี HAI = 0.6117 (ลำดับที่ 67) ลดลงจาก 0.6240 ในปี 2565 (ลำดับที่ 63) โดยเป็นผลจากการลดลงของการพัฒนาด้านชีวิตครอบครัวและชุมชน ด้านการมีส่วนร่วม เป็นหลัก ในขณะที่ด้านคมนาคมและการสื่อสาร ด้านเศรษฐกิจ และด้านการศึกษามีการพัฒนาที่ดีขึ้น

ประเด็นท้าทายในการดำเนินงานที่สำคัญ

ความต้องการบริการสุขภาพที่ซับซ้อนและเฉพาะทางสำหรับผู้สูงอายุ เนื่องจากคนพิการส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ (ร้อยละ 60 ของคนพิการทั้งหมด) ซึ่งสาเหตุความพิการส่วนใหญ่มาจากโรค NCDs และผู้สูงอายุมีรายได้มีน้อยมีข้อจำกัดในการเลือกซื้ออาหารที่ปลอดภัยถูกสุขลักษณะ

การสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและระบบสวัสดิการเพื่อแก้ปัญหาการว่างงานและคนจนที่เพิ่มขึ้น ซึ่งมีสาเหตุจากสภาวะเศรษฐกิจที่ตกต่ำและปัญหาภัยแล้ง แม้อัตราการว่างงานในปี 2566 ดีขึ้นจากปีก่อนหน้า แต่ข้อมูล ณ ไตรมาส 3/2567 ของกรมจัดหางาน พบว่ากำแพงเพชรมีอัตราการว่างงานเพิ่มสูงขึ้นเป็น 2.27 หรือสูงเป็นอันดับที่ 5 ของประเทศ สอดคล้องกับสัดส่วนคนจนที่เพิ่มขึ้น

การจัดการปัญหาหมอกภาวะทางอากาศ ที่เกิดจากการเผาซากผลผลิตทางการเกษตร ได้แก่ อ้อย และฟางข้าว เป็นต้น ทำให้เกิดเขม่าควันลอยฟุ้งในอากาศ รวมทั้งการประกอบอุตสาหกรรม โรงไม้หิน ซึ่งก่อให้เกิดฝุ่นละอองขนาดเล็ก PM 2.5

เป้าหมายและสถานการณ์ด้านประชากรจังหวัดพิจิตร

เป้าหมายการพัฒนา : “เมืองเกษตรดี สิ่งแวดล้อมดี สังคมและคุณภาพชีวิตดี พัฒนาการท่องเที่ยวและบริการให้มีมาตรฐาน”

ประเด็นการพัฒนา : 1) การบริหารจัดการน้ำ ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล 2) การพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานการเกษตร และฐานชุมชนที่เข้มแข็ง 3) การเสริมสร้างสังคมคุณภาพ สันติสุขอย่างยั่งยืน และ 4) พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและบริการให้ได้มาตรฐานและมีอัตลักษณ์ที่สร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ชุมชน

จังหวัดพิจิตรเปลี่ยนแปลง สู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์

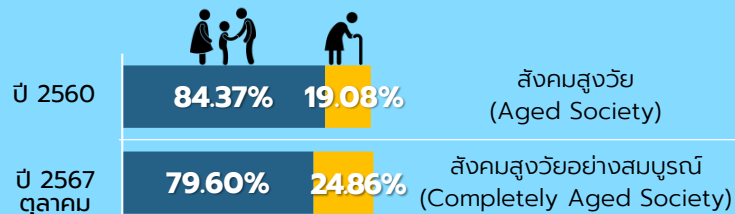
ในปี 2567 มีจำนวนประชากรสูงอายุ
(60 ปีขึ้นไป) 128,737 คน
หรือคิดเป็นร้อยละ 24.86
ของประชากรทั้งหมด

ที่มา: สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง, ข้อมูล ณ ต.ค. 67

ประชากรรวมทั้งสิ้น 517,794 คน

ปี 2567 มีสัดส่วนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น ร้อยละ 30.29 เมื่อเทียบกับปี 2560

สถานการณ์ด้านประชากรที่สำคัญ

จำนวนประชากรลดลงอย่างต่อเนื่อง

- อัตราการเกิดลดลงกว่าร้อยละ 32.38 ม.ค. – ต.ค. ปี 2567 เกิด 2,201 ราย เทียบกับห้วงเดียวกันของปี 2560 ที่มีการเกิด 3,255 ราย
- อัตราการตายสูงกว่าอัตราการเกิด ม.ค. – ต.ค. ปี 2567 สัดส่วนการเกิดต่อการตายอยู่ที่ประมาณ 1 : 1.94 โดยมีการเกิด 2,201 ราย และการตาย 4,280 ราย

ผู้สูงอายุจำนวนมากเป็นกลุ่มเปราะบาง

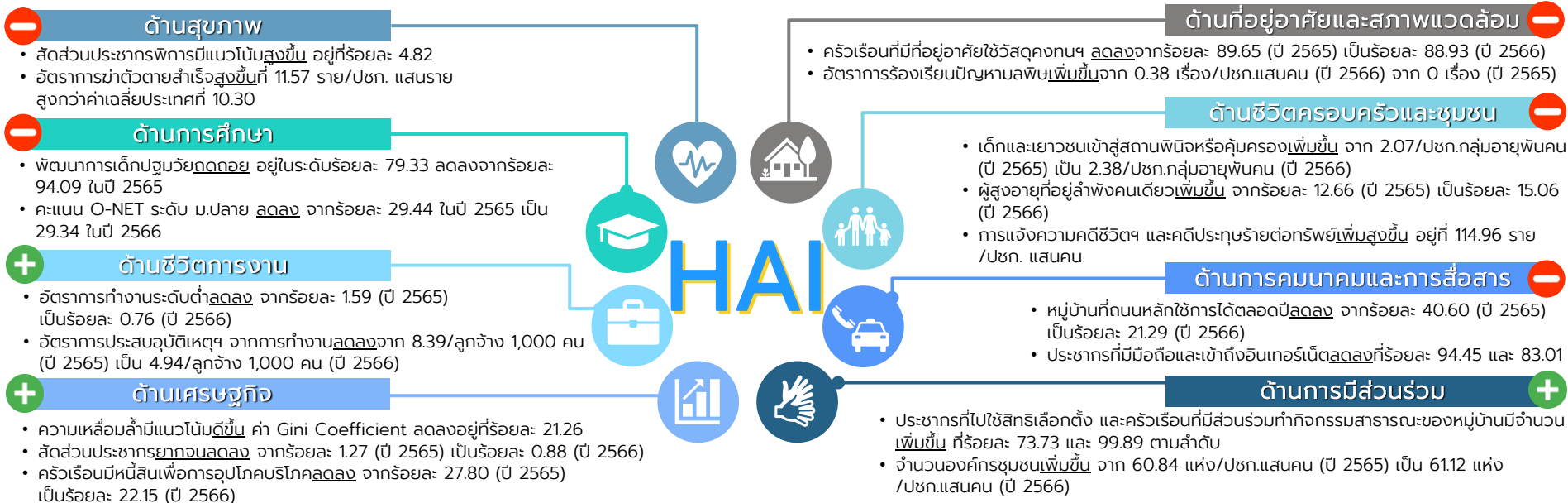
- ผู้สูงอายุในภาวะพึ่งพิง กลุ่มติดบ้าน 1,742 คริวเรือน ติดเตียง 465 คริวเรือน
- ผู้สูงอายุที่อยู่ในครัวเรือนเปราะบาง 4,030 คริวเรือน
- ผู้สูงอายุที่มีที่อยู่อาศัยไม่เหมาะสม 1,588 คริวเรือน
- สัดส่วนแรงงานผู้สูงอายุ คิดเป็นร้อยละ 45.87 ของผู้มีงานทำ

ดัชนีความก้าวหน้าของคน (HAI) จังหวัดพิจิตร

- ➖ ค่าดัชนีย่ำแย่ลงจากปีก่อน
- ➕ ค่าดัชนีดีขึ้นจากปีก่อน

ในปี 2566 จังหวัดพิจิตร มีการพัฒนาคนในภาพรวมลดลงเล็กน้อย และยังคงลำดับเดียวกับปีก่อนหน้า โดยมีค่าดัชนี HAI = 0.6007 (ลำดับที่ 71) ลดลงจาก 0.6146 ในปี 2565 (ลำดับที่ 71) โดยเป็นผลจากการลดลงของการพัฒนาด้านการศึกษา ชีวิตครอบครัวและชุมชน ด้านที่อยู่อาศัย และด้านการคมนาคมและการสื่อสารเป็นหลัก ในขณะที่ด้านเศรษฐกิจ ชีวิตการทำงาน และการมีส่วนร่วมมีการพัฒนาที่ดีขึ้น

ประเด็นท้าทายในการดำเนินงานที่สำคัญ

อัตราการฆ่าตัวตายที่เพิ่มสูงขึ้น พบมีผู้ฆ่าตัวตายสูงอันดับ 5 ของเขตสุขภาพที่ 3 โดยผู้ที่ฆ่าตัวตายสำเร็จสูงที่สุดอยู่ในวัยสูงอายุ รองลงมาคือวัยทำงาน

การขาดแคลนแรงงานในภาคเกษตร เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่เข้าสู่วัยสูงอายุ และขาดการสืบทอด การทำการเกษตรกรรมจากการแรงงานวัยหนุ่มสาวส่วนใหญ่ย้ายถิ่นฐานไปทำงานในเมือง

ปัญหาการบริหารจัดการน้ำ ซึ่งประสบปัญหาขาดแคลนน้ำในช่วงฤดูแล้งและปัญหาน้ำท่วมซ้ำซากทุกปี ซึ่งทำให้เกิดความเสียหายต่อเส้นทางคมนาคมขนส่ง และพืชผลเกษตร

03

**ประเด็นท้าทาย
ในการดำเนินงานที่สำคัญ
ระดับกลุ่มจังหวัด**

01

ด้านสุขภาพและประชากร

- อัตราการเกิดในพื้นที่ลดลงต่อเนื่อง ส่งผลให้จำนวนประชากรในวัยทำงานลดน้อยลง ขณะที่อัตราการตายสูงกว่าอัตราการเกิดในทุกจังหวัด
- การเพิ่มขึ้นของผู้สูงอายุในภาวะเปราะบางและภาวะพึ่งพิง ซึ่งมีสาเหตุมาจากการเจ็บป่วยด้วยโรค NCDs และก่อให้เกิดความพิการตามมา ส่งผลต่อความต้องการบริการดูแลสุขภาพเฉพาะทาง อาทิ การดูแลผู้ป่วยติดเตียง นอกจากนี้ ผู้สูงอายุยังมีอัตราการฆ่าตัวตายสูง ซึ่งสะท้อนปัญหาสุขภาพจิตและความเปราะบางทางสังคม

02

ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

- การตั้งครรรกในวัยรุ่นยังคงเป็นปัญหาสำคัญและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเกินกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งส่งผลกระทบต่อสุขภาพของมารดาและเด็ก อาทิ การคลอดก่อนกำหนด หรือภาวะทุพโภชนาการ โอกาสทางการศึกษาของวัยรุ่นตั้งครรรก ที่ส่วนใหญ่ต้องออกจากระบบการศึกษา และพัฒนาการของเด็ก จากข้อจำกัดในการเลี้ยงดูของมารดา ซึ่งสะท้อนได้จากพัฒนาการกลุ่มเด็ก 0-5 ปีในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2 มีที่มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง
- การจัดการปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในพื้นที่ ที่ยังคงมีอยู่ เนื่องจากกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2 เป็นทางผ่านในการขนส่งยาเสพติดมายังพื้นที่ภาคกลาง

สรุปประเด็นท้าทายในการดำเนินงานที่สำคัญ

- รายได้ต่อหัวประชากรในกลุ่มจังหวัดยังอยู่ในระดับต่ำและมีอัตราการเพิ่มขึ้นไม่สูงนักเมื่อเทียบกับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ* ที่มีสัดส่วนคนจนสูงกว่าหลายเท่าตัว
*CAGR ของรายได้ต่อหัวประชากรภาคเหนือตอนล่าง 2 ปี 2562-2566 = ร้อยละ 1.60 /CAGR ของรายได้ต่อหัวประชากรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปี 2562-2566 = ร้อยละ 2.97
- สัดส่วนแรงงานสูงวัยต่อแรงงานรวมในภาคเหนือมีแนวโน้มสูงขึ้นและสูงกว่าค่าเฉลี่ยประเทศ และกระจุกตัวอยู่ในภาคเกษตรกรรมที่ยังเผชิญกับปัญหาผลผลิตตกต่ำและความผันผวนของราคาพืชผล ดังนั้น การพัฒนาหลักประกันทางสังคม การเพิ่มศักยภาพแรงงานและการทดแทนแรงงาน จึงเป็นความท้าทายที่สำคัญ

- การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำสำหรับอุปโภคบริโภคและการเกษตร ตลอดจนการรับมือกับภัยพิบัติทางธรรมชาติทั้งน้ำท่วมและภัยแล้ง
- มลภาวะทางอากาศจากการเผาซากผลผลิตทางการเกษตร อาทิ อ้อย และฟางข้าว ที่เป็นสาเหตุสำคัญของปัญหา PM 2.5 ในพื้นที่ ซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ทั้งในแง่ของสุขภาพ ความเสียหายทางเศรษฐกิจต่อภาคเกษตรและการท่องเที่ยว และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในระยะยาวจากการเผา

03

ด้านเศรษฐกิจ

04

ด้านสิ่งแวดล้อม

04

บทบาทของวุฒิสภา ในการขับเคลื่อนการพัฒนา

การประชุมเชิงปฏิบัติการ เชื่อมเครือข่าย ร่วมขับเคลื่อนการพัฒนา ••• วุฒิอาสาธนาคารสมอง ระดับกลุ่มจังหวัด •••

วัตถุประสงค์

สร้างเครือข่ายและกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างวุฒิอาสา ระดับกลุ่มจังหวัด โดยมีประเด็นขับเคลื่อนที่ต่องจรการพัฒนา กลุ่มจังหวัดที่สอดคล้องกับศักยภาพของวุฒิอาสา และบริบทของพื้นที่ ภายใต้ทิศทางพัฒนาของแต่ละกลุ่มจังหวัด

พื้นที่และกลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย 15 กลุ่มจังหวัด ได้แก่

กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 1
กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2

กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1
กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2

2567

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง
กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

2568

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเชิงเหนือตอนบน 1
กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเชิงเหนือตอนบน 2
กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเชิงเหนือตอนล่าง 2

กลุ่มจังหวัดภาคใต้อันดามัน
กลุ่มจังหวัดภาคใต้อาวไทย
กลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน

กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน
กลุ่มจังหวัดภาคกลางปริมณฑล

กทม.

กำหนดพื้นที่และประเด็นนำร่อง
ขับเคลื่อนการพัฒนา
กลุ่มจังหวัดเป้าหมาย

ติดตามผลการดำเนินงานของวุฒิอาสา และภาคีเครือข่าย ทั้งปัจจัยความสำเร็จ ปัญหา และอุปสรรค เพื่อนำไปสู่การจัดทำแนวทางการขับเคลื่อนงานวุฒิอาสา ในระยะยาว

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

วุฒิอาสา มีเครือข่ายและความร่วมมือในการขับเคลื่อนงานการพัฒนาแบบบูรณาการในระดับพื้นที่ที่เชื่อมโยงกับแผนพัฒนาในระดับต่าง ๆ โดยข้อเสนอแนะที่ได้จากการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการฯ สามารถนำไปประมวลเพื่อประกอบการจัดทำยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนงานของวุฒิอาสา ระยะ 5 ปี

● ● ● ผลการดำเนินงานของวุฒิสภาในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2 มีวุฒิสภาที่มีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง สามารถติดตามได้ **124** คน

วุฒิสภา 5 คน

ผลงานโดดเด่น

- การขับเคลื่อนองค์กรท่องเที่ยวชุมชน
- การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการอนุรักษ์ป่าและน้ำ
- การเป็นวิทยากรค่ายคุณธรรม

กำแพงเพชร

พิจิตร

วุฒิสภา 1 คน

ผลงานโดดเด่น

การสร้างสังคมลดการเหลื่อมล้ำ

วุฒิสภา 107 คน

ผลงานโดดเด่น

- การสนับสนุนกิจกรรมการช่วยเหลือเด็กด้อยโอกาส ผู้ยากไร้/ผู้สูงอายุ
- การส่งเสริมด้านการศึกษากการเป็นวิทยากรให้ความรู้ อาทิ การอบรมด้านบัญชีแก่เกษตรกร
- การสืบสานวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น

นครสวรรค์

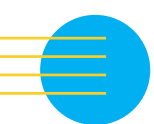
อุทัยธานี

วุฒิสภา 11 คน

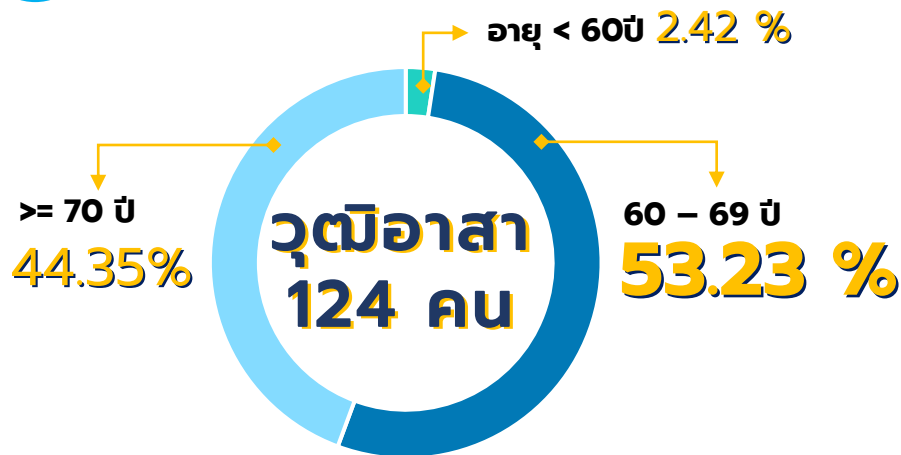
ผลงานโดดเด่น

- การส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยจัดโปรแกรมพาไปกินไปชมของดีในจังหวัด
- การเป็นที่ปรึกษาด้านกฎหมาย
- การเป็นผู้สาริตทางการเกษตร อาทิ การทำน้ำหมักชีวภาพ

ความเชี่ยวชาญและผลการดำเนินงานวุฒิสภาสภาการสมอง

ความเชี่ยวชาญ

สาขาสังคม ชุมชน แรงงาน, 32%	สาขาการศึกษา, 27%	สาขาอื่น ๆ, 13%	สาขา การแพทย์ และ สาธารณสุข, 10%
		สาขา ศิลปวัฒนธรรม และศาสนา, 10%	สาขา การเกษตร, 8%

ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา 6 ด้าน

- ด้านการส่งเสริมอาชีพ รายได้ และพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก**
 อาทิ การให้คำปรึกษาด้านการแปรรูปสินค้าเกษตร การทำน้ำหมักชีวภาพ การส่งเสริมการขายสินค้าเกษตร การเป็นวิทยากรอบรมด้านหัตถกรรม จักสานผักตบชวา วิทยากรให้ความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง/ OTOP การจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวผ่านการพาไปกินไปชมของดีในจังหวัด
- ด้านการพัฒนาทักษะ ความสามารถ และส่งเสริมศักยภาพมนุษย์**
 อาทิ การให้ความรู้ด้านการศึกษาและการเลี้ยงดูเด็ก การส่งเสริมวิชาทัศนศิลป์ การเป็นวิทยากรแปรรูปอาหารให้ กศน. และประชาชน การให้ความรู้ด้านกฎหมาย การใช้คอมพิวเตอร์ การจัดตั้งชมรมคลังปัญญา ผู้สูงอายุระดับอำเภอ
- ด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัยและสภาวะที่ดี**
 อาทิ การให้คำปรึกษาและความรู้ด้านสุขภาพ การดูแลผู้ป่วย รวมทั้ง แพทย์แผนไทย การสร้างชีวิตที่เป็นสุขแก่ผู้สูงอายุ การจัดกิจกรรมออกกำลังกายในชุมชน การจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุ
- การอนุรักษ์ และฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรม**
 อาทิ การสอนทำงานผ้าสวยด้วยมือเรา การสอนงานประดิษฐ์ต่าง ๆ การสืบสานประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่น วิทยากรสืบสานวัฒนธรรม ประเพณีไททรงดำ
- ด้านการอนุรักษ์ ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม**
 อาทิ ให้ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการอนุรักษ์ป่าและน้ำ
- การพัฒนาเพื่อสร้างชุมชนเข้มแข็งพึ่งพาตนเองได้**
 อาทิ การให้ความรู้กิจการสหกรณ์ออมทรัพย์ เป็นที่ปรึกษาด้านกฎหมาย/ทนายความ (คดีที่ดิน มรดก)/การเงิน/การออม

ประเด็นระดมความเห็น ของวุฒิสภา ธนาคารสมอง

1. ประเด็นที่สำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาในกลุ่มจังหวัด
2. แนวทางการขับเคลื่อนและวุฒิสภาที่เป็นเจ้าภาพหลักในการขับเคลื่อน

ช่องทางการรับรู้ข้อมูล และประชาสัมพันธ์

1

Facebook
ธนาคารสมองมูลนิธิพัฒนาไท

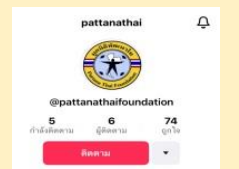
2

YouTube มูลนิธิพัฒนาไท
(Pattanathai foundation)

3

TikTok มูลนิธิพัฒนาไท
(Pattanathai foundation)

4

กลุ่ม Line
(สศช. Brainbank)

WWW.NESDC.GO.TH

THANK YOU

